

“వేదీ! అన్న పిల్లలు వివరణగానే చెంగున వరండాలోకి వరుగెత్తింది చండీప్రియ. వన్నెండే కృపించాయి. తెల్లటి పరికిణీ, లంగాలో బొద్దుగా ఉండి, మళ్ళీ మళ్ళీ చూడాలనిపించేంత చక్కగా ఉంది. సుదురు ఎర్రని తిలకం, మెడలో నన్నని ఒంటిపేలు బంగారు గొలుసు, చెవులకు బుట్ట లోలకులు ఆ సావ అందానికి మరింత పెరుగులు దిద్దుతున్నాయి.

తండ్రిని చూడగానే నవ్వి సైకి అందుకుంది. నవ్వి నవ్వులు బుగ్గలపై చిన్న సొట్టలు పోసి మాయమయ్యాయి.

“జాగ్రత్తమ్మా—పడతావేమో? వద్దంటే వినవు కదా?” కూతురు సైకిలు లాక్కోవడంతో రామారావు చిన్నగా విసుక్కున్నాడు.

అదేమీ గమనించనట్టే సమాధానమయినా చెప్ప కుండానే చండీప్రియ ఎదురుగా ఉన్న భాళీ స్థలం లోకి సైకిలు తోసుకుంటూ పోయింది, నేర్పు కుండుకు.

ఈలోగా రాజేశ్వరి లోపలినుండి బయటికి వచ్చింది చిరునవ్వుతో.

“రాను రాను ఇది మరి పెంకెముటమైపో త్తూందంటి. చెబితే వినదు, మాటంటే తెక్క లేదు” అంటూ భర్త చేతిలోని భాళీ కారియర్ నంచి అందుకుని లోనికి నడిచింది, దూరంగా సైకిలు నేర్పుకుంటూన్న కూతురివంటే చూస్తూ.

రాజేశ్వరి నసుసరించాడు రామారావు—“పోవితే ఆడుకోనియ్” అంటూ.

వారి దొక మధ్య తరగతి సంసారం. ముచ్చటగా ఇద్దరే ఇద్దరు పిల్లలు. ఒక అమ్మాయి, ఒక అబ్బాయి. కుటుంబ వియంత్రణ పాటించడంవల్ల పిల్లలిద్దరి మధ్య నాలుగేళ్ళ వేరవుంది. పిల్లలంటే ప్రాణం వాళ్ళిద్దరికీ. చాలా గారాబంగా పెంచారు. ఈనాటివరకూ నయాన్స్, భయాన్స్ చెప్పడమే కాని, వాళ్ళ ఒంటిమీద చెయ్యివేసి ఎరుగరు. సాధ్యమైనంతవరకూ పిల్లల కేలోవమూ రానిచ్చే వారు కాదు. వాళ్ళు కోరుకున్నవి తాము సర్దుకున్నా నా సమకూర్చి సంతోషపెట్టేవారు.

అయితే గారాబం చెయ్యడంలో చండీ ప్రియను కొంచెం మోతాదు మించి చేశారనే చెప్పాలి. దానికి కారణం— ఆ అమ్మాయి పుట్టాక రామారావుకు కలిసి వచ్చిందన్న నమ్మకమే. అతి గారాబంవల్ల చండీప్రియ ఏది చెప్పబోయినా చివరు. తన పంతం నెగ్గించుకునేందుకు ఎంత గొడవైనా చేస్తుంది. సినిమా అంటే సినిమా. రిబ్బనంటే రిబ్బన. పూలజడంటే పూలజడ. ఫోటో అంటే ఫోటో. వెంటనే తీర్చకపోతే ఆ అమ్మాయి పట్టు పదితొమ్మిది ప్రహ్వదేవుడి అతం కాదు. లేకపోతే—“నేనంటే మీ కిష్టం లేదు” అనో, “కుక్కకు పడేసేనట్టు ఇంత కూడా పడేసే పెంతుతున్నారనో మనగ దిసుకుపోయి ఏడుస్తూ కూర్చుంటుంది. రోజూ తరబడి ఎవ్వరిలోనూ చూట్టాడదు.

ఒకరోజు అలాగే సాయంత్రం అందరూ కూర్చుని మాట్లాడుకుంటుండగా మాటల మధ్య మళ్ళీ “రేపు చీ నుట్టిన

రోజు, బేబీ” అంది రాజేశ్వరి యాధాలాపంగా.

పుట్టినరోజు పండుగలు చేసే అలవాటు లేదు ఆ ఇంట్లో ఎందుచేతనో.

అయినప్పటికీ రాజేశ్వరి మాటల ఫలితం— ఆ నెలకొర్రు రోజుల్లో అప్పుచేసి తెల్లవారేసరికల్లా పట్టు లంగా కుట్టించవలసి వచ్చింది రామారావు— కూతురి ఏడు మానిపించేందుకు.

అదే రామారావు తన జీవితంలో చేయి చాలి అప్పుచేయడం తొలిసారిగా.

అందుకనే ఆ అమ్మాయిని ఏమనడానికి భయపడతారు ఆ ఇంట్లో అందరూ, ఏమంటే ఏమవుతుందోనని. అయితే మురళీని కూడా అంత గారం చేసినా ఇలాక్కాదు. అర్థం చేసుకోగలడు.

“నానిగాడు ఇంకా రాలేదా?” పాంటు, షర్టు విడిచి లుంగీకట్టుకుంటూ అడిగాడు రామారావు, కొడుకు మురళీ గురించి.

మురళీకి రోజూ సాయంత్రం అలా షికారుకు వెళ్ళడం అలవాటు. ఫ్రెండ్స్ తో కలిసి అలా అలా తిరిగి చీకటిపడే వేళకు ఇంటికి చేరుకుంటాడు.

“ఉహూ. వచ్చాడు. ఫ్రెండ్స్ తో సినిమాకి వెళతానంటే పంపించాను.” కాఫీ అందిస్తూ చెప్పింది రాజేశ్వరి, భర్తకు సమాధానంగా.

గోపీ కృష్ణ

రామారావు కలవరపడ్డాడు.

“అరే! ఘన్ను షో కెందుకు పంపావ్? అంతగా కాకుంటే మాటిసికి పొమ్మనకపోయావా? చీకట్లో పదింటికి ఒక్కడే ఎలా వస్తాడు, రాజీ? పంపకుండా ఉండవలసింది.”

“ఏం చెయ్యమంటారు? ఫ్రెండ్స్ తోదర్చి వేసుకు వచ్చాడు. వాళ్ళందరిమూందూ వర్చి ఎలా అనను?” నెమ్మదిగా వివరించసాగింది రాజేశ్వరి.

“అదికాదు! రాజీ. రోజులేం బాగుండలేదు కదాని అబ్బాను.”

రామారావు కలవరపడుతూనే ఉన్నాడు.

రాజేశ్వరికిభర్త దోరణికి నవ్వొచ్చింది. “ఏమిటంటి మీరూ మరినూ! పడవారేళ్ళొచ్చాయి వాడికి. చీకట్లో

గుండె గుట

సారె సారెకు

నీ గుడిలోని
గంట మ్రోగింది
నిను విసిగించను.
కాని అనుక్షణం
నా గుండెలో ధ్వనించే
నీ నామస్మరణ
వింటానని మా టివ్వవా స్వామి!

-గోవిందరాజు రామకృష్ణరావు

ఇంటికి రాలేదా?” హాస్యంగా అంది భర్త ఎదురుగా కుర్చీలో కూర్చుంటూ.

రామారావు కొంత బిగువు తగ్గించుకుని ప్రీగా నవ్వాడు. నెమ్మదిగా కాఫీ తాగసాగాడు.

“అయినా ఇక ముందేప్పుడూ అలా పంపకు” అని మెత్తగానే అల్లిమేటమ్ జారీ చేశాడు. అలాగే తెల్లని అతనివి. రద్దీగా ఉండే రోడ్డు, చీకట్లో స్పీడుగా దూసుకుపోయే లారీలూ అతని భయం.

“ఎప్పు డొస్తాయంట రిజల్టు?” అడిగాడు. మురళీ ఇంటర్మీడియేట్ పరీక్షలు వ్రాశాడు.

“ఏమో?” రాజేశ్వరి.

ఏదో మాట్లాడుకుంటూ కూర్చున్నారు... వంటింట్లో గిన్నెలు కదిలిన ముచ్చాడైంది. వెంటనే రాజేశ్వరి లేచి అదిలిస్తూ వరుగెత్తింది లోనకు. పంట గడంతా పర్తి తిరిగి వచ్చి కూర్చుంటూ అంది: “పాడు ఎలుకలు చంపుకు తినేస్తున్నాయి. అసలు కడల నివ్వవు, మెడల నివ్వవు. ఏమండీ! కాస్త మీ ఎగ్రికల్చరల్ డిపార్టుమెంటు ఫ్రెండ్లు నడిగి ఎలుకల మందు సంపాదించకూడదా? అదయితే బాగా పని స్తుందట.”

“సరే. రేపెప్పుడైనా ఆటెళ్ళినప్పు డడుగు తానే.”

ఇంతలో ఏడుపు ముఖం పెట్టుకుని వచ్చింది చండీప్రియ. మోచేతలూ, మోకాళ్ళూ క్రొట్టుకుని పోయి రక్తం కారుతున్నాయి.

“హమ్మో!” అంటూ లేచారు రాజేశ్వరి, రామారావు. ఇద్దరి ముఖాల్లోనూ ఆందోళన.

“గొప్ప ఎక్కిస్తూంటే పడిపోయా.” సిగ్గుగా చెబుతూంది చండీప్రియ.

కాఫీగ్లాసు పక్కను పడేశాడు రామారావు.

“అరే! వద్దంటే వినవు కదా, బేబీ? ఆడపిల్లవు నీకు సైకిలేమిటమ్మా? ఛ ఛ! ఇప్పుడు చూడు అనవసరంగా చేతులూ, కాళ్ళూ దెబ్బలేనా?” అంత కంగారులోనూ ప్రేమగానే అనుసరించాడు.

రాజేశ్వరి తడి గుడ్డ తెచ్చింది.

గాయాలకు అంటుకున్న దుమ్ముంతా తుడిచి మందు తెచ్చి రాశాడు రామారావు. లాలసగా ఒక్కో కూర్చో పెట్టుకుని ఆ కబుర్లూ, ఈ కబుర్లూ చెప్పుసాగాడు కూతురుకి. ఏ పనులు చెయ్యాలో, ఏవి చెయ్యకూడదో నెమ్మదిగా వివరిస్తున్నాడు. కాస్తేపు బాగానే వింది. ఇంతలోనే—“పూ. ఇవన్నీ నాకు తెలవ దేమిటి?” అంటూ విసురుగా లేచిపోయింది.

“పిచ్చిపిల్ల! ప్రేమగా అనుకున్నాడు రామారావు.

ఇన్స్పెక్షన్ ఉండని తెలియరావడంతో ఆ రోజు ఆఫీసులో పెండింగ్ పని పూర్తి చేయడంలో సీరియస్ గా ముగిసి పోయి ఉన్నాడు. రామారావు. పిడుగులా ఒక వార్త తెలిసింది.

ఇంటర్మీడియేట్ రిజల్టు వచ్చాయనీ, ఏవో అవకతవకల వల్ల చాలాపంది తప్పారనీ, అప్పుడే ఎవరో కుర్రవాడు రైలు కిందపడి అత్యుపాత్య చేసుకున్నా డనీను.

అంతే. గుండె ఆగినంత వనయింది రామారావుకు. ఒళ్ళంతా చెమటలు పట్టేశాయి. భయంతో వేళ్ళు నలుకుతూ వెన్నుకూడా పుచ్చుకోలేక పోతున్నాడు.

అనుకున్నవి జరగవు - అనుకోనివి ఆగవు

‘నానిగాడు?’

ఇంటర్ రిజల్టులు వస్తే నానిగాడు ఏమయి నట్టు? అసలు ఘనం క్లాసు గారంటే అంటున్నాడు అలాటి వాడు ఇంతవరకూ తనకు వచ్చి చెప్పకుండా ఉంటాడా?

చిన్నప్పటినుంచి ఏ తరగతి పాసయినా వెంటనే అనుమోహాలవీరినా ఆసీనుకు వచ్చి తనకు చెప్పే కాని వాడి ఇంటి దగ్గర తల్లి కయినా చెప్పడు. మరి మధ్యవ్షాం రెండంటికే సస్టిమెంటరీ వచ్చిందంటు వ్షారు. ఇప్పుడు నాలుగవ్షాం ఇంకా వచ్చి చెప్ప లేదంటే?

ఒక వేళ ఆ రైలు కింద పడిన వాడు—

ఉలిక్కి పడ్డాడు రామారావు తన ఆలోచనలకు. కళ్ళు మూసుకుని భగవంతుని తిలచుకున్నాడు ఏ ఆదా రాకుండా కాపాడమని. అయినా గుండె దడ పెరుగుతూండే కాని, తగ్గడం లేదు. ఒళ్ళంతా

జ్వరం వచ్చినట్టు మారిపోయింది ఆ కాస్పేషన్ కే. నోరు చేదుగా ఉంది.

లేచి లూయిలెట్ కు వెళ్ళి వచ్చాడు.

కాలు గాలిన పిల్లలా ఉంది పరిస్థితి. ఇక ఉండబట్టు లేక ఆసీనరు నడిగి పెర్మిషను తీసుకుని సైకిల్ లెక్క ఇంటికి బయలుదేరాడు.

దారి పొడవునా ఒకటే ఆలోచనలు. ‘భగవంతుడా! నానిగాళ్ళి కాపాడు’ అని ఎన్ని సార్లు మొక్కు కున్నాడో లెక్కలేదు.

ఇంటికి చేరాలంటే లెవెల్ క్రాసింగ్ దాటాలి. కాని, పట్టాలు చేరుతున్న కొద్దీ రామారావుకు నెత్తిని ఏదో ఒక బమ్మ బరువు మోస్తున్నట్టుగా భారంగా ఉంది. చెవులు గసలు పోస్తున్నాయి. ఒంటి నిండా చెమటలు. షర్టు వీపుకి ఆతుక్కు పోయింది. కళ్ళలోకి చెమటలు జారి కళ్ళలో మంటు. అరచేతుల పిండాకూడా చెమటలు పట్టి సైకిల్ హాండిల్

వట్టుకోవడం కష్టంగా ఉంది.

రైల్వే గేటు దగ్గరికి వచ్చేస్తూంది.

జనం ఓవర్ బ్రిడ్జి వేపు పరుగెడుతున్నాట. అందరినోటా ఒకేమాట—ఎవరో రైలు కింద పడ్డారని.

ఆ క్షణాన రామారావుకు తా నక్కడే వచ్చిపోత బాగుండు ననిపించింది. ఒకవేళ రైలు కింద పడింది నానిగాడే అయితే తా నా పిఠా బోంబ లేదు, భరించి బ్రతకలేడు.

తాను చేయగలిగిందేమీ లేనట్టు రైలుగేటు వచ్చేసింది. రోడ్డు కొంచెం ఎత్తుగా చూసింది. ఆ కాస్త ఎత్తే తొక్కే ఓపికలేక సైకిల్ డి పోయాడు రామారావ్. దూరంగా ఉన్న ఓవర్ బ్రిడ్జివైపు చూడకూడదనుకుంటున్నా మూల కుండా ఉండలేకపోయాడు. ఒకవేళ నాకు పెద్ద గుంపుగా పోగయి ఉవ్పారు. చూద్దామీ

వాలామంది గబగబా పరుగెత్తుకుని అక్కడికి వెళుతూంటే కొంతమంది దిగాలగా తిరిగి వస్తున్నారు.

అందరి ముఖాల్లోనూ విషాదమే. ఏం చెయ్యాలో తోచడం లేదు రామారావుకు. ఇక తప్పదన్నట్లు తిరిగి వస్తున్నవాళ్ళలో ఒక తెలివిన ముఖాన్ని "ఎవరు?" అని అడిగేశాడు. "పడిందెవరు?" అనడం ద్వేర్యం కూడా లేదు.

వాళ్ళు వోరు తెలివారు. ఆ క్షణం రామారావు మనస్సు రెండవ ప్రపంచ యుద్ధంలో ప్రేలడానికి సిద్ధంగా ఉన్న పొదటి ఆటంబాంబులా ఉంది.

ఏం వినివలసి వస్తుంది? పెడమీద సభాసమీ ఉష్ణేతుల పొంగాయి. ముఖంలోకి వేడి రక్తం చిమ్మింది.

రెండు చేతులూ పొండికే పై బిగుసుకుని ఒరుసుకుపోతున్నాయి. వాళ్ళేదో చెప్పేస్తున్నారు— 'ఆ—భూపతిరావు గారబ్బాయండి. ఒక్కడే కొడుకు. ఎంత డబ్బున్న వాడంటూ ఏంటేస్తాడు పాపం! ఖ్వుడు? రైలు కట్టమీద పడి పోయిన ఏడుస్తున్నాడు, కొడుకును చూసుకుని.' రామారావుకు వినిపించి దొక్కటే?

ఎవరో "భూపతి రావుగారబ్బా" యచ్చుమాల. తతిమ్మా దేవీ వివసదలేదు. పెద్ద రిలీఫ్.

"ఏమిటి? నిజమే? భూపతిరావు గారబ్బాయా?" అతనిగా ప్రశ్నించ సాగాడు. నిజానికి ఆ భూపతి రావు ఎవరో తనకు తెలియదు కాని, అది తన కొడుకు కాదన్న నిజం అందులో దాగుంది. ఏదో ఆరాటం. అది తన కొడుకు కాదన్న నిజం మళ్ళీ వినాలనే ఆత్రత.

"అవునండి. 'నా వాపు కెవరూ కారణం కాదు, జీవితంపై విరక్తితో నేనే చచ్చిపోతున్నాను' అని ఉత్తరం వ్రాసి జేబులో పెట్టుకున్నాడండి. పోలీసు వాళ్ళు వచ్చారు మరి."

"అయ్యో పాపం!" అప్పటికి కాని ఆ అగంతకునివీరాడ సానుభూతి మాపించ లేక పోయాడు. మళ్ళీ ఒకసారి దూరంగా గుంపు వైపు చూచి సైకిలు ఎక్కాడు. రైలు క్రింద పడింది తన కొడుకు కాదని తెలుసుకున్నాక వాడి రిజల్టు మీద ద్వేష మళ్ళింది.

పాసయితే వెంటనే వచ్చి చెప్పాలే ఆసీనులో? ఎందుకు రాలేదబ్బా?

మరలీ ఎప్పుడూ, ఇంతవరకూ అన్నీ ఘస్టు క్లాసులోనే పాసవుతూ వచ్చాడు. ఈసారి అంత గట్టిగానే ఘస్టు క్లాసు వస్తుందని చెప్పాడు. అందరికీ వాడివీర సమ్మకమే.

అయితే పరీక్షలు మొదలు పెట్టినవాటినుండి ఈసారి ఇంటర్మీడియట్ బోర్డు అవకాశవంతో మరొక ప్రపంచ వింతగా మారింది.

విద్యార్థుల జీవితాలతో ఈ చలనాటాల్లో అర్థం కాదు. దేశంలో ఇన్ని అక్షల మంది నిరుద్యోగులు ఉండగా సరిగా పనిచేయని ఆ కంప్యూటర్లెందుకో? వాటివీర చెప్పించే అక్షల రూపాలు ఈ నిరుద్యోగులకు వామమాత్రపు జీతాలగా ఇచ్చినా ఆ వాలాగు రోజులూ గొడ్డుల్లా పని

ఓ మనసా, నే నెవరో నీకు తెలుసా?

ఒకప్పుడు -

పినిలాకాశంలో విహరించే స్వేచ్ఛా పతంగాన్ని నేను

పర్యటించే సమయంలో పాపం పొంగుని నేను

ఈ ఇన్స్టిట్యూట్ తాపన వర్షాన్ని వేలిగ తారాజ్వలన నేను
రాగ రంజిత రాజ ముద్దులో రు రుళిని నేను
షిల్లవ గ్రోవి వల్ల వికీ ప్రణయిల్లె వదలి వాలి మువ్వని నేను
ఇంటలు ఇంటి లేదె ఉండినే సాగడపు పెదపుల పులకించన నేను
విరహాని వియోగంలో పడి పడిగా వదలే వెచ్చని నిట్టూర్పుని నేను
పాలు గాలే పసిపాపల కాగిలి బిగిలో పరమశివయో తల్లిని నేను
వాసల ఉష్ణేతులో వాగుల వరదల్లో విరిసే కవి పూడయాన్ని నేను

మరి ఇప్పుడు

అతల సోదాటంలో అర్థం వాచి అలసిపోయిన ఆబాగిని నేను
అంతకారపు బకాంతిలో అలనుటించే ఆజ్ఞానపు బంచును నేను
ఇంజం తప్ప ఇల్లెడలో ఇల్లింపిన బలధారను నేను
నింగి నీడలో నిజరా తిలో నిద్ర రాక నిరసించిన నిరుపయోగాపు వెచ్చలిని నేను

అయినా -

కాలపు కలంబ హస్తాంతో కరగని కవితావేళాన్ని నేను
ఓ మనసా! నేనే నువ్వు, నువ్వే నేను—నేను నేనుగా నాదై వింగిలిన నువ్వు నువ్వే.

-వసుందరా వనాదు

చేస్తారే!

అదే! అలాగయితే ఎలా? దేశం అదిచ్చుద్ది చెందిందనడానికి నిదర్శనంగా కంప్యూటర్లు వాడ వలసిందే.

ఇల్లు చేరుతూనే వరందలో సైకిలు స్టాండు వేసి గబగబా లోనికి పడివాడు—"రేయ్, నానీ!" అని పిలుస్తూ రామారావు.

మూల కూర్చుని మోకాళ్ళమీద అల దింటు కుని ఏడుస్తూ కనిపించాడు వాడు.

పరీక్ష పోయిందిబ్బయ్యా!

రామారావుకు బాదగా అనిపించింది. ఇప్పటి వరకూ ఒకరం బాద. ఇప్పటినుంచి మరొక రం కాబోలు. వాడెలా చదువుతాడో తనకు తెలుసు. వాడి పరీక్ష పోవడమేమిటి?

అదే అనేంతలో రాజేశ్వరి దిగాలగా లోపలి నుండి వచ్చింది భర్త గొంతు విని. పీక్కుపోయిన ముఖంతో అటుంతా చెదిరి వారం రోజులనుండి అంబాబు చేసినట్లుగా ఉంది.

"భర్త క్లాసు వచ్చిందంటే" అంది.

రామారావుకు అభ్యర్థం వేసింది. అంటే ఏడు ఫెయిల్ కాలేదు! మరెందుకంత ఏడుపు? ఎలాగూ బోర్డంతా అవకాశవలు జరిగా యంటున్నారా? అంత బాధపడవలసిన అవసర మేముంది? ఏడుస్తున్న మరలీ దగ్గరగా వెళ్ళాడు.

అలపై నిమగ్నతూ, "రేయ్, నానీ! చ! ఏడవకు. లే. ఎందుకు ఏడుపు? సాసయ్యుగా?"

అన్నాడు.

"ఇండాకటినుంచి ఎంత చెప్పినా వినడం లేదు. రెండంటినుంచి ఇదేవరస." భర్త వెనక చేరి అంది రాజేశ్వరి కూడా. ఆమె కిప్పుడు కాస్త ద్వేర్యంగా ఉంది.

చివ్వున తల సైకెత్తాడు మరలీ.

"భర్త క్లాసులో పాసవ్వడమూ పాసవ్వడమేనా? వాకు పస్ట్ క్లాస్ రావాలి!" అరిచినట్టే అన్నాడు.

ఒక్కోసారి వివరియించానో, మాపించవలసిన కోపం ఆ సమయానికి ఎదురుగా ఉన్న వాళ్ళమీద చూపిస్తుంటారు. మరలీ కూడా తనకు బరిగిన అన్యాయాన్ని తలుచుకుని కుమిలిపోతూ ఏక్కడో కోపం మాపించలేని తన అసమర్థతను కప్పి పుచ్చుకుండుకు అమ్మా నాన్నలమీద అరప సాగాడు.

అర్థం చేసుకోగలవాడు కాబట్టి రాజేశ్వరి, రామారావు ముఖంగా పూరడించసాగారు నానీని. వాళ్ళకూ బాదగానే ఉన్నా ప్రస్తుతం ఆ కుర్రవాణ్ణి పూరడించడం అప్రసరి.

కాస్సేవటికి తేరుకున్నాడు మరలీ. రామారావు స్నేహం కానిచ్చి, కొడుకును బలవంతంగా పంపాడు స్నానానికి.

అవల్ ఆరనేసి, రాజేశ్వరితో ఏదో మాట చెబుదామని వంటింట్లోకి వెళ్ళే సరికి పెరట్లోంచి నూతిలో ఏదో పడ్డట్లు పెద్ద ఇల్లు పైంది.

రామారావే పై ప్రాణాలు పైనే ఎగి

పోయాయి. గబగబా గుమ్మంలోకి వెళ్ళి చూశాడు. అంతవరకూ నీళ్ళు తోడుకుంటున్న మురళీ సూతి దగ్గర కనిపించలేదు.

“నానీ!” అని పెద్దగా కేకవేస్తూ సూతి వల్లెం వద్దకు వరుగెత్తి సూతిలోకి చూశాడు.

రాజేశ్వరి కేమీ అర్థం కాలేదు భర్త ఎందుకు అరిచాడో. అక్కడ సూతిలోకి చూచిన రామారావు ‘హమ్మయ్య!’ అని నిట్టూర్పుడం కనిపించింది.

“ఏమిటి, నాన్నా?” అని మురళీ బాత్ రూమ్లోంచి అడుగుతున్నాడు. రామారావు అటు చూశాడు. మురళీ బాత్ రూమ్లో ఉన్నట్టుటవల్ తలుపువూరడం ఉంది.

“ఏం లేదులే. చుప్చు స్నానంచేసిరా” అని ఇవతలికి వచ్చాడు. రామారావు దీర్ఘంగా శ్వాస పీలుస్తున్నాడు. వాడు సూతిదగ్గర లేకపోవడంలో సూతిలో దూకేశాడనుకున్నాడు. కాదు, పక్కనే ఉన్న చెట్టుపైనుంచి పెద్ద కొబ్బరికాయ ఒకటి తెగి సూతిలో పడడంలో అయిన శబ్దమే.

ఇది అప్పుడప్పుడూ జరిగేదే అయినా ఈ రోజెంతో తనంత కంగారుపడ్డాడు.

లోపలికి మున్నె భర్త వంక వింతగా చూసింది రాజేశ్వరి.

రామారావు పట్టించుకోలేదు. సైకిల్ గోడ వక్కగా జరిపి వరండాలో పడక కుర్చీ వేసుకుని, దినపత్రిక అందుకుని కూర్చున్నాడు. కాసే గ్లాసులో వచ్చింది రాజేశ్వరి.

వేడిగా కాఫీ గొంతు దిగుతుంటే తల భారం తగి అహోదంగా ఉంది.

హటాత్తుగా గుర్తు వచ్చి అడిగాడు రామారావు—“బేబీ ఏది, రాజీ?” అని.

“ఏమోనండి. చాలాసేపటినుంచీ కనిపించ లేదు.” రాజేశ్వరి.

“చాలాసేపటినుంచీనా?” రెట్టించాడు.

“ఆ. అన్నట్టు మరిచిపోయాను—ప్రేమగారి ఇంటికి వెళతానని వెళ్ళిందండోయ్.”

“ఎప్పుడూ?” కాస్త రిలీవ్ గా అన్నాడు ప్రేమ గారి ఇంటికి అవగానే.

“రెండో మూడో అవుతుంది అప్పుడు.”

“అరే! అయిదవుతోంది. ఇంకా రాలేదు.”

“ముందే రెండే! ప్రేమగారు కూర్చో బెట్టేసి ఉంటారు.”

ఇంతలో మురళీ స్నానం ముగించుకుని వచ్చాడు. అది చూచి రామారావు పిలిచాడు. పైజామా, బనియను వేసుకుని తల దుచ్చుకుని వచ్చి కూర్చున్నాడు తండ్రి ఎదురుగా, ఒకకుర్చీ వేసుకుని. రామారావు స్పృహతుడలా కొడుక్కి హితబోధ చెయ్యసాగాడు.

ఆ రోజంతా అతన్ని పేడించిన భయాల అతని చేత ఒక చిన్న ఉపన్యాసం ఇచ్చేలా చేశాయి. అతని దృష్టిలో ఆత్మహత్యను మించిన నేరం లేదు. అది పిరికివాళ్ళు చేసే పని. జీవిత లక్ష్యాలను సాధించేందుకు విద్య ఒక అత మాత్రమే. పరీక్షలో పాసు కాలేకపోయినంత మాత్రానో లేక మరేదో చిన్న కారణం చేతనో ఆత్మహత్యలకు పాల్పడడం అర్థం లేదని. నిజానికి అందరూ తెలివి గల వాళ్ళే ఉండరు,

అలా అని లోకంలో తెలివి అంతా ఏ ఒక్కడి సొత్తు కాదు. తలిచిందే జరిగితే దైవం ఎందుకని, అనుకున్న దానికి వ్యతిరేకంగా ఒకసారి పాసు కాలేకపోయినంత మాత్రాన మూర్ఖంగా ప్రాణాలు తీసుకోవడమేనా? దైర్యంగా కృషి చేసి మంకసారి పాసు కావచ్చునే? పరీక్ష లంటే దయ్యాలా భావించే తత్వం నుండి బయట పడాలి. ఇంత చదువుకున్నాక జీవితంలో ఎన్ని కష్టాలు ఎదురైనా దైర్యంగా ఎదుర్కోవాలే తప్ప పిరికిగా తల వంచకూడదు.

అయినా ఇటువంటి ఆత్మస్థైర్యాన్ని నేర్పలేని ప్రస్తుత విద్యావిధానాన్ని వేలెత్తి చూపక తప్పదు. చదువుకోవడం మాత్రమే కాదు, పిల్లలకు జీవించడం ఎలాగో నేర్పాలి పాటకాలలు.

కొడుక్కి అలా నాలుగు మంచి మాటలు చెబు తూండగానే చండీప్రియ హుషారుగా తిరిగి వచ్చింది. అప్పటికే చీకట్లు మెల్లగా అలుముకుంటున్నాయి.

“ఎక్కడి కెళ్ళావమ్మా? చీకటి పడిపోలేదూ?” రామారావు దగ్గరికి తీసుకున్నాడు కూతుర్ని, ముంగు రులు పవరిస్తూ.

“రైలు క్రింద ఎవరో అబ్బాయి పడి చచ్చి పోయాడు, నాన్నా! చూడ్డానికి వెళ్ళాను.”

నోట మాట లేదు రామారావుకు.

“సరిగ్గా తలకాయ వూడిపోయింది, నాన్నా, కోడి లాగా!” ఉత్సాహంగా తాను చేసిన ఘనకార్యం చెబుతూంది చండీప్రియ.

రామారావుకు ఏమనాలో తోచక భార్యను పిలిచాడు.

విషయం తెలుసుకు రుజేశ్వరి ముందు ఆశ్చర్య పోయి, తరువాత కూతుర్ని మందలించింది. పెద్దవాళ్ళే చూడలేకపోతారే, అటువంటి దారుణదృశ్యాన్ని పసి పిల్ల చూడ్డానికి వెళ్ళడమా? అందుకనే ఇవతలికి లాగి, “ఎందు కెళ్ళావలా?” అని తీక్షణంగా ప్రశ్నించింది రెక్కలు పుచ్చుకుని.

అలవాటుగా తల్లిని ఎదిరించబోయిన చండీప్రియను రామారావుకూడా చాలా తీవ్రంగా కేకలు వేసి కొట్టెంత పని చేశాడు.

చిత్తరపోయింది చండీప్రియ.

ఏ నాడూ తల్లి, తండ్రి అంత ఇదిగా కేకలు

“వరుడు కావలయును”

హిందువు, తెల్లగ, సన్నగ, 5 అడుగుల ఎత్తు నెలకు 800 రూ॥లు జీతము. ఉద్యోగస్తురాలై నటువంటి యువతికి ఈ ద్యోగస్తుడు లేక వ్యాపారస్తుడు. 26 సం॥ల పైబడిన యువకుడు కావలయును. కులము పట్టంపులేదు. ఏ ప్రాంతము వారినుండి అయినను పూర్తి వివరములతో బాక్సు నెం. 187, ఆంధ్ర ప్రభ నవిత్ర వారపత్రిక, దోమలగుడ, హైద్రాబాదు-29కు వ్రాయండి.

డా. పి.వి.కె.రావు, B.A.

సిక్స్ స్టెషన్స్
(వైద్య విద్యా-వైద్యర్యా) వివాహము వారివే వేయ నవసరము లేదు. మరణ్యమ ములవలన కలిగిన వరముల లలననన, సుఖవ్యాధులకు ఆయుర్వేద చికిత్స. పోస్టు వ్యాధి క్రూర చికిత్స కలదు ...

రావుస్ క్లినిక్,
టి.ఆ.రాడ్, తెనాలి. ఫోన్: 700.

PETERS PRINCE PHENYLE

పరీక్ష ద్వారా ప్రశస్తమైనది

నాథ్ పీటర్స్

సై దాబాద్, హైదరాబాద్-500 659.

న్వయం ఉపాధి

పోస్ట్ గ్రేడ్ మరియు స్క్రీన్ ప్రెంటిస్, పనులను పోస్టు ద్వారా నేర్చుకొని సులభముగా పనిచేసి సంపాదించ వచ్చును. అన్ని రహస్యములు ఇంగ్లీషు, హిందీ మరియు తమిళ భాషలలో నేర్చి బడును. ప్రాస్పెక్టును కొరకు వ్రాయండి.

KALAI MATHI NILAYAM (A)
Nanjai Thalaiyur - 639 204
TAMILNADU

శత్రుభయమా? బలంగా, దైర్యంగా, శ్రీ పురుషులు ఆత్మరక్షణకు, ఎదుర్కోటానికి యింటి దగ్గరే నేర్చుకోడానికి పిలుగా బొమ్మలతో వివరించ బడిన అంబడి పూడి పుస్తకాలు. (1) జాతి (2) చీనా కరాటే (3) జాడో (4) కుంగ్ ఫూ (5) సైటింగ్ (6) యోగ (7) నవార్ (8) బ్రూస్లీ ఫూర్తి జీవిత రహస్యం (9) మహాన్ముదాలి.

30 రూపాయలు పంపిన వారికి రెండు రూపాయలతో పంపబడతాయి. ఏ. పి. పద్దతి లేదు.

జలజ ప్రచురణలు, విజయవాడ-పి.

వేయలేదు. మొండిగా వాదనకు దిగింది అందుకే. 'ఏమేవ్! మరి మీరిపోతున్నావ్. తప్పు, పూరుకో.' అమ్మా నాన్నలతో చెల్లెలు వేసుకుంటున్న వాదం చూస్తూ పూరుకోలేక మురళి అన్నాడు.

అంతవరకూ ఎంతో ఉద్రేకంగా దెబ్బలాడు తున్న చండీప్రియ మురళి అలా అనేసరికి అందరి వంక ఒక్కసారి తీక్షణంగా చూసింది. వెంటనే "అవున్నే. మీ రంతా ఒక్కటే. నేనెందుకు మీకు?" అంటూ విసురుగా వెళ్ళి ఒక మూల కూర్చుని ఏడుపు మొదలు పెట్టింది.

అవాక్కయి పోయారు ముగ్గురూ. మళ్ళీ పంతం పట్టింది! అయితే ఎప్పటిలా వెంటనే వెళ్ళి రామారావు కాని, రాజేశ్వరి కాని బ్రతిమలాడలేదు. అలా బ్రతిమలాడుతారని ఆశించిన చండీప్రియకు షాక్ తగిలినట్టయి అలానే మునగ దీసుకుపోయి కూర్చుని శూన్యంలోకి చూస్తూ కన్నీళ్ళు కార్చుకుంది వెక్కుతూ.

ఏడయింది. అందరి భోజనాలూ అయిపోయాయి కాని, ఎంత పిలిచినా, బతిమలాడినా చండీప్రియ మాత్రం లేవలేదు. తండ్రి చెప్పినా లేదు, తల్లి చెప్పినా లేదు. కోపంలో నిజానికి ఎక్కువ బ్రతిమలాడలేదు ఎవ్వరూ. "మీరు తనేకాదుగా? అవతికి పొండి. మీకు నే వెందుకు?" అంటూ ఆరవసాగింది ఎవరు వెళ్ళి భోజనం చెయ్యమన్నా.

చేసేదిలేక వదిలి వరకూ చూచి వళ్ళంలో భోజనం, గ్లాసుతో మంచినీళ్ళు మూత వేసి టేబుల్ పైన పెట్టి, రాజేశ్వరి రైల్ అవ్ చేసి పడుకుంది. అంతగా ఆక రైల్ అదే తింటుంది తమ్మనీ.

సాల వాన్ హారనుకు ఉలిక్కి పడి లేచింది రాజేశ్వరి. తెలతెల వారుతుంది.

ఎదురుగా మందిరంలో ఉన్న వేంకటేశ్వరునికి నవస్కరించి కుంకుమ దిద్దుకుంది.

రాత్రి చండీప్రియ భోజనం చెయ్యలేదని గుర్తు వచ్చి ముందు గదిలోకి వెళ్ళి చూసింది. చండీప్రియ ప్రశాంతంగా మంచం మీద నిదుర బోతుంది. టేబుల్ మీద కంచం భాళిగా ఉండడం చూసి నవ్వుకుంది.

వరండాలోకి వెళ్ళి మురళిని లేపితే సాల సాకెట్లు తెచ్చి మళ్ళీ ముసుగు తన్నాడు.

రామారావు లేచేసరికి రాజేశ్వరి వంటింట్లో కాఫీ మహా యజ్ఞం చేస్తోంది.

"కాఫీయ్!" రైల్ అరిచినట్టు బెడ్ కాఫీ కోసం అరిచాడు, లేస్తూనే.

"వస్తున్నా" అంటూ రాజేశ్వరి క్షణంలో కాఫీ గ్లాసుతో ప్రత్యక్షమైంది. కాఫీ అందించి రోనికి వెళ్ళి పోవోతున్న భార్యను గుర్తు వచ్చి అడిగాడు— "బేబీ భోజనం కానీ చేసిందా?" అని.

నవ్వుతూ బదులిచ్చింది రాజేశ్వరి— "ఆ ఇంకా లేవలేదు. ఎన్నింటి వరకూ ఏడిచిందో మరి!"

ఇద్దరికీ తృప్తిగా ఉంది, కూతురు అనవసరంగా కడుపు మాడ్చుకోలేదని.

కాఫీ పూర్తి అయింది. రోజూ ఆసరికే లేచి ఇల్లంతా కలియ దిరుగుతూ ఉండే కూతురు ఇంకా లేవకపోవడంతో వెలితిగా ఉండి రామారావు లేసేందుకు

వెళ్ళాడు. ప్రశాంతంగా నిదురబోతూ ఉంది. "బేబీ! బేబీ! లే అమ్మా! ఏడయింది!" లాలనగా పిలిచాడు. నిన్న అనవసరంగా కేకలు వేసి తాదా పెట్టా నేమో పిచ్చి పిల్లను అని మధన పడసాగాడు—వాడి చారికలు కట్టిన చంద్రబింబం లాటి చండీప్రియ ముఖాన్ని చూస్తూ.

ఎంత పిలిచినా లేవకపోవడంతో "అడ్డెడ్డే!" అంటూ చక్కెలిగింకలు పెట్టాడు.

రామారావుకు షాక్ కొట్టినట్టయింది. ఒక్కసారి ఉలిక్కి పడ్డాడు.

చండీప్రియ శరీరం చల్లగా, మంచు గడ్డలా బిగుసుకు పోయి ఉంది.

"బేబీ, బేబీ!" కంగారుతో వణుకుతూ పిలిచాడు. రాజేశ్వరి పరిగెత్తుకు వచ్చింది.

ఇంకెక్కడి బేబీ? ఆమె ప్రాణం పోయి చాలా సేవయింది.

"ఇదేమిటే, బేబీ చచ్చిపోయింది!" బావురు మన్నాడు రామారావు.

"బేబీ!" మోల్కన కుప్ప కూలిపోయింది రాజేశ్వరి, బేబీ శవాన్ని కౌగిలించుకుంటూ. పెగులు తెగే అర్త నాద మది. కన్న తల్లికి మాత్రమే తెలుసు ఆ కడుపు కోత. అడాయిలో నిద్ర లేచిన మురళి కంతా అయో మయంగా ఉంది. చెల్లెలి కాళ్ళ దగ్గర మూగగా రోదించ సాగాడు.

"బేబీ! లే అమ్మా. ఏమైందే నీకు?" భోరున ఏడుస్తూ కుదీ వేస్తూంది చండీప్రియను రాజేశ్వరి.

ఆ తల్లి ఆరాటం చూడశక్యంగాకుండా ఉంది. ముక్కు మీద వేలుంచుతూ "ఏమండీ! చూడండి. ఏ డాక్టర్లయినా పిలవండి. బతుకుతుందేమో"

ప్రతి గోజూ

నా పూజాలో నీ కావరం అనంతమైన ఆకాశం వందిరి కింద ఆకునచ్చ మైదానాల్లో నీ వెనక నేను నా వెనక నీవు ఆనందాల పూటకేసి మన పరుగు మన తోవలో పరువంతో వరుగులు తీసే రంగు రంగుల పూలు కాళ్ళకింద మేలి ముత్యాల గిరిగింతలు మనల్ని కలిపేస్తూ జారుతున్న మంచు తెరలు నీవే నేనై నేనే నీవై చేతులు శ్రుతిగా పూసిరి లయగా కలిసి పలుకుతుంది ఆనంద గీతం మవునంగా తడిసిన నీ సెదవుల్లో మూసుకున్న కనురెప్పల్లో ఎవరికీ దొరకని భావం

నీవు-నేను

-వనంతరావు దేశపాండే

నీ కుంచె కొన కందని లావణ్యం నాకు అందుతుంది భావం భావం పుర్ణం అన్నీ చచ్చిపోతాయి అన్నిటికీ అతీతమైన సమాధిలో కేవలం నీవు — నేను నేను — నీవు ఇంకెవరూ లేరు ఇంకెవరూ లేరు ఆ నుసుప్తిలోంచి మేల్కొని కళ్ళు తెరస్తే కనిపించేది నువ్వు ... .. కవిత